AK Solil, Fiala a spol.

Jakubská 2, Praha 1

tel. 224 815 583, fax 224 813 311 akfialaaspol@seznam.cz

Poslanecká sněmovna PČR
Sněmovní 4
118 26 Praha 1

Senát PČR
Valdštejnské náměstí 17/4
118 01 Praha 1

Vážený pan
JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
Ministr spravedlnosti
Vyšehradská 16
128 10 Praha 2

Věc: Podnět k novelizaci zákona č. 40/2009 Sb., § 29 - doplnění odst. 3

Text předmětného návrhu novelizace zákona č. 40/2009 Sb. § 29 odst. 3:

„O nutnou obranu se jedná, je-li obrana vedena vůči osobě, která neoprávněně vnikla do cizího obydlí za použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí nebo překoná-li překážku, jejímž účelem je zabránit vniknutí, pokud takové jednání může vyvolat u obránce oprávněnou obavu z ohrožení života či zdraví jeho nebo jiné přítomné osoby.“

Důvodová zpráva:

Vzhledem k stále narůstající agresivitě pachatelů trestné činnosti, kteří při vnikání do soukromých prostorů mnohdy ani neberou na zřetel, je-li v nich někdo přítomen, při rozsáhlé možnosti takových pachatelů se ozbrojit, zdaleka nejen střelnými zbraněmi, za využití momentu překvapení ze strany útočníků, či přečíslení případných obránců z jejich strany, vyvstává logická otázka rozšíření možností a rozsahu tzv. nutné obrany vyplývající historicky z platného právního rámce, zejména pak § 29 zákona č. 40/2009 Sb.. V tomto případě se jedná o tzv. zásadu "**Můj dům, můj hrad**". Jejím hlavním smyslem je zajistit oprávněným osobám vyšší míru bezpečnosti v oprávněně užívaných místech, zajištěných proti neoprávněnému vniknutí, při sjednání dostatečné právní jistoty, zejména pro osoby potencionálních obránců. Je třeba zdůraznit, že se zdaleka nejedná pouze o případné užití střelné zbraně, ale o obecné užití termínu nutné obrany, např. prostřednictvím použití zbraně v nejširším možném kontextu. V takovém případě pak útočník na sebe bere riziko, že vyvolá-li odůvodněnou obavu z ohrožení zdraví či života oprávněné osoby, bude se tato bránit, a to účinně avšak bez případné sankce ze strany státu. I když lze konstatovat, že takové riziko bere útočník na sebe vždy i v současné úpravě, kdy je však dána určitá právní nejistota obránce.

Změna zákona má pak sloužit k uznání takové obrany jako obrany nutné, za situace, kdy v nechráněném prostoru by se o nutnou obranu jednat nemuselo. Zejména jde o formulaci přímo hrozící nebo trvající útok, kdy obránce, dle stávající úpravy, např. ve svém domě, musí nejprve čekat, než bude útočníkem přímo napaden, nechce-li riskovat trestní postih. Za vhodný příklad lze použít i například střelbu skrze vnitřní dveře na útočníka, který již do chráněného prostoru pronikl.

Zároveň příslušný text návrhu novelizace řeší i otázku, kdy by byl útok veden proti jiné přítomné osobě a obránce by zasahoval v její prospěch.

Text návrhu novelizace pak řeší i možnost případného zneužití, kdy vyžaduje tzv. oprávněnou obavu, kterou stávající trestně-právní praxe zná, např. z pohrůžky násilí. O takovou oprávněnou obavu by se např. nemohlo v žádném případě jednat při vedení obrany na velmi vysokou vzdálenost nebo proti prchajícímu útočníkovi.

Příslušný návrh novelizace přímo neřeší charakteristiku o jaký prostor se má jednat, zda o dům, byt, garáž nebo oplocený pozemek. Lze konstatovat, že na všech těchto položkách předmětného demonstrativního výčtu míst by k podobné nutné obraně mohlo dojít, stejně jako i na jiných. Rozhodnutí o tom, zda se jedná či nejedná o nutnou obranu je pak nezbytné svěřit soustavě soudů České republiky, jako instituce jediné povolané k takovému výkladu.

Současný právní vývoj ve smyslu příslušné judikatury se vyvíjí podobným směrem, tedy stále vyšším respektováním práv obránce, a smyslem návrhu této novely zákona není takovému vývoji bránit či s ním polemizovat, ale naopak jej dostatečně upřesnit i nejširší veřejnosti, a to jak obráncům, tak i útočníkům. V případě přijetí příslušné novelizace zákona lze pak očekávat nejen vyšší uvědomělost potenciálních obránců, ale také zejména možná důkladnější zvažování důsledků ze strany potenciálních pachatelů, kdy ochrana života a zdraví má vždy prioritu před ochranou majetku. Text navrhované novelizace pak odpovídá i obdobné právní úpravě mnoha vyspělých zemí, členy Evropské unie rozhodně nevyjímaje.

V Praze dne 22.1.2013

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ
se sídlem
Jakubská 647/2
110 00 Praha 1
Solil, Fiala a spol.

Za tým předkladatelů
AK Solil, Fiala a spol.
Mgr. Jiří Solil, advokát